

Inleiding

De Europese defensie staat voor grote uitdagingen: (1) de krijgsmachten op orde krijgen voor collectieve verdediging/afschrikking, (2) het steunen van Oekraïne in de oorlog met Rusland en (3) zelfstandig kunnen zorgen voor eigen veiligheid a.g.v. de veranderde relatie met de VS. Dit alles in de context van de effecten van tientallen jaren bezuinigingen en de hoge snelheid van technologische ontwikkelingen.

Noodzakelijk Europees handelen

De noodzaak tot meer zelfstandigheid maakt het meer dan ooit tevoor cruciaal om het groter Europees belang centraal te stellen. Collectief zelf zorgdragen voor veiligheid moet het leidend narratief zijn! Dat doet niets af aan de soevereiniteit van landen maar vraagt nadrukkelijk bereidheid te schikken naar dit hoogst urgente belang. *De sense of urgency moet in de politieke arena, zowel nationaal als Europees, slagvaardig vertaald worden naar concreet en zichtbaar handelen.*

Met de veranderde relatie met de VS echter is er voor Europa urgent werk aan de winkel om niet alleen de tekortkomingen op orde te krijgen, maar bovendien een stap extra te doen om te komen tot onafhankelijkheid van de VS. Dat vraagt met prioriteit als eerste om in Europees verband te voorzien in capaciteiten waarvoor nu nog afhankelijkheid van de VS bestaat. Veelvuldig worden, hierbij strategische enablers genoemd zoals surveillance, inlichtingen, luchttransport en tankercapaciteit, maar de VS levert significante bijdrages in het landdomein. *Europa zal z.s.m. intern afspraken moeten maken hoe het collectief hierin zelf gaat voorzien.*

Landstrijdkrachten

Het landdomein heeft de onmisbare rol om geografisch territorium fysiek te kunnen bezetten en te verdedigen en desnoods verloren gegaan territorium te kunnen heroveren. Bovendien is dit het meest complexe domein doordat een veelheid aan capaciteiten in samenhang effectief moet kunnen worden ingezet. Grondtroepen zijn een essentiële kern van Europese militaire capaciteiten. Hoewel we inmiddels twaalf jaar verder zijn na het uitbreken van de oorlog in Oekraïne, moet er nog enorm veel gebeuren om de landstrijdkrachten op orde te krijgen.

Nederland zou prioritair¹ moeten inzetten op de volgende sporen.

1. Land Manoeuvre Formations:
 - a. *De brigades adequaat uitrusten zodat ze zelfstandig en gelijktijdig op hun niveau het gevecht kunnen voeren.* Dit betekent elk met vier manoeuvre (gevechts) eenheden en bijbehorende combat support (adequate vuursteun, genie, luchtverdediging incl. counter-UAS, CEMA-capaciteit, inlichtingen) en combat service support (eigen logistiek en toegeruste geneeskundige capaciteiten). Daarachter horen overigens voldoende capaciteiten voor de logistieke en geneeskundige ketens naar NL.
 - b. *NL zou samen met Duitsland moeten voorzien in enabling capaciteiten voor formatieniveaus Corps en Divisie.* Hoewel NL zelfstandig geen hoger niveau formaties heeft, is zij met Duitsland lead nation in het 1 German/Netherlands Corps en zijn de brigades operationeel onder bevel gesteld bij Duitse Divisies. Enabling capaciteiten ontbreken nu, maar zijn noodzakelijk om die niveaus in staat te stellen in de diepte te kunnen vechten om randvoorwaarden zeker te stellen voor het gevecht van brigades. Dit betekent dat zowel het Corps als de Divisies elk op hun niveau behoefte hebben aan combat support en combat service support.

¹ Grotendeels In lijn met NAVO-prioriteiten.

2. *Inzetten op het creëren van voldoende voortzettingsvermogen.* Het is van levensbelang om verliezen te kunnen opvangen en het gevecht langer te kunnen volhouden. Op materieelgebied moet voldoende operationele reserve worden opgebouwd en op personeelsgebied zou NL sterk moeten overwegen in te zetten op een dienplicht.
3. *Zowel luchtverdediging (Ground Based Air Defence) als vuursteun (Land Fires) zijn prioritaire deelgebieden in het landdomein.* Voor beide is het belang van gelaagdheid groot. Daarbij geldt overigens dat beiden zowel vanuit het maritieme als het luchtdomein met specifieke capaciteiten ondersteund kunnen worden.
 - a. Geïntegreerde Ground Based Air Defence moet waarborgen dat met verschillende systemen effectief en efficiënt bescherming, zowel militaire capaciteiten als civiele infrastructuur, kan worden geboden tegen een diversiteit aan potentiële dreigingen vanuit de lucht. Samenhang met counter-drone ontwikkelingen is essentieel.
 - b. Grondgebonden Land Fires systemen zijn essentieel op formatieniveaus Corps, Divisie en Brigade om de tegenstander in de diepte aan te vallen en randvoorwaarden te creëren voor het nabije gevecht. Luchtstrijdkrachten kunnen complementair een rol spelen, maar niet alleen, en/en is cruciaal. Tijd-/ruimte dimensies van de betreffende formatie bepalen benodigde reikwijdte en effect.
4. *Europese militaire samenwerking verder versterken.* Bestaande samenwerkingsverbanden (bijv. Duitsland/NL) en coalitions of the willing (bijv. Joint Expeditionary Force (JEF) kunnen verdiept worden en als bouwsteen in Europees verband een versterkende/aanjugende werking hebben. Een Europees leger is niet realistisch. De vergaande Nederlandse samenwerking met Duitsland in het landdomein heeft veel opgeleverd, maar ook geleerd waar de uitdagingen liggen die te maken hebben met soevereiniteit, nationale regelgeving en nationale belangen. Uitdagingen die in Europees verband alleen maar groter zijn.
5. *Meer structurele inbedding van innovatie binnen landstrijdkrachten om voortdurend innovatief vermogen te waarborgen.* Gelet op de snelheid van technologische ontwikkelingen is voortdurend innoveren essentieel, niet alleen bij bouwen krijgsmacht, maar ook in operaties en oorlog (zoals Oekraïne ons leert). Dit vraagt een organisatorische inbedding en daaraan gerelateerde structurele samenwerking met civiele partners.
6. *Prioriteer nadrukkelijker Europese samenwerking om oefenmogelijkheden voor formaties te faciliteren.* In de Koude Oorlog waren real life formatie oefeningen (zgn. Field Training Exercises (FTX)) vanzelfsprekend buiten oefenterreinen, maar de mogelijkheden zijn nu beperkt. Eenheden met zwaar materieel zijn afhankelijk van oefenterreinen in Europa, waardoor bijv. NL-brigades nergens in zijn geheel kunnen oefenen. Het gaat hierbij niet alleen om fysieke ruimte, maar ook om ruimte binnen regelgeving. Veel kan inmiddels in simulatie, maar periodieke FTXn blijven nodig. Naast operationele meerwaarde is dit bovendien een belangrijk deel van een geloofwaardige afschrikking.

Tot slot

Er ligt nog immer een grote opgave en het is duidelijk dat er een 'window of vulnerability' is. Volgens de Europese Defence Roadmap in elk geval tot 2030. Prioritaire capaciteitsdoelstellingen zijn weliswaar geformuleerd, maar hierin moet urgent geïnvesteerd worden. Daarnaast is het waardevol te kijken wat, naast meer politiek gedreven processen die meer tijd vragen zoals bijv. versterking Europese defensie-industrie en verwerving strategieën, op korte termijn beïnvloed kan worden in dit proces.

Voor korte termijn aanvullende prioriteiten valt te denken aan: geoefendheid en dus trainingsmogelijkheden (immers: 'be able to fight tonight'), personele vulling (inclusief overweging dienplicht), instandhouding van het huidige materieel, innovatie en versterken (huidige) Europese samenwerkingsverbanden.